

*Instrukcja do ćwiczenia***RÓWNOWAGI JONOWE W ROZTWORACH WODNYCH. BUFORY.****1.1. Dysocjacja elektrolityczna.**

Zmierzyć przewodność właściwą¹ przy użyciu konduktometru CPC-411A lub CPC-411B następujących roztworów: wody destylowanej (świeżej, pobranej bezpośrednio przed pomiarem z kanistra), 0,1 M mocznika, 0,1 M $\text{NH}_3(\text{aq})$; 0,1 M CH_3COOH ; 0,1M KCl; 0,1 M NaOH oraz 0,1 M HCl. Pomiary należy wykonać w podanej kolejności, w zlewkach o objętości 25 cm³. Wyniki zanotować w tabeli.

Wyjaśnić przyczynę różnic w przewodności badanych roztworów. Proszę napisać odpowiednie równania dysocjacji elektrolitycznej badanych związków oraz sformułować wnioski.

1.2. Wpływ stężenia słabego elektrolitu na stopień dysocjacji.

Zmierzyć, przy użyciu pehametru (przed przystąpieniem do pomiarów zapoznać się z instrukcją obsługi przyrządu), wartości pH roztworów słabego elektrolitu:

- 0,10M CH_3COOH ,
- 0,01M CH_3COOH ,
- 0,001M CH_3COOH .

Roztwór 0,01M CH_3COOH sporządzić z roztworu kwasu octowego o stężeniu 0,10M w następujący sposób: za pomocą pipety pobrać (przy pomocy gumowej gruszki) 5cm³ roztworu kwasu i przenieść ilościowo do kolby miarowej o pojemności 50cm³ (należy przy tym pamiętać, że pipety są kalibrowane „na wylew”, co oznacza, że nie należy nigdy wydmuchiwać resztek roztworu z końcówki pipety), roztwór dopełnić wodą destylowaną do kreski znajdującej się na szyjce kolby i wymieszać. Podobnie postępować przy sporządzaniu roztworu kwasu octowego o stężeniu 0,001M, dziesięciokrotnie rozcieńczając przygotowany wcześniej roztwór o stężeniu 0,01M.

Na podstawie uzyskanych wartości pH oraz stężenia kwasu proszę obliczyć stopień dysocjacji kwasu octowego w badanych roztworach. Obliczyć teoretyczny stopień dysocjacji korzystając z prawa rozcieńczeń Ostwalda ($\text{p}K_a = 4,76$). Proszę porównać uzyskane wyniki. Jaki jest wpływ stężenia słabego elektrolitu, jakim jest kwas octowy, na stopień dysocjacji?

---

¹ W celu pomiaru przewodności właściwej konduktometrem CPC-411A lub CPC-411B należy wprowadzić do pamięci konduktometru wartość stałej naczynka konduktometrycznego zgodnie z instrukcją obsługi. Wartość stałej czujnika konduktometrycznego zapisana jest na etykiecie znajdującej się na kablu elektrody.

1.3. Badanie reakcji hydrolizy.

Do trzech próbek pobrać około 1 cm^3 roztworów następujących soli:

a) NH_4Cl , b) $\text{CH}_3\text{COONH}_4$, c) CH_3COONa . W czwartej próbówce umieścić około 1 cm^3 buforu fosforanowego o $\text{pH} = 7,0$ jako próbkę porównawczą.

Do każdej próbówki dodać następnie po około 2 krople roztworu błękitu bromotymolowego jako wskaźnika pH i zaobserwować zabarwienie roztworów. Wiedząc, że wskaźnik ten poniżej $\text{pH} 6$ jest zabarwiony na żółto, a powyżej $\text{pH} 7,6$ — na niebiesko, określić odczyn roztworów badanych soli.

Proszę napisać równania reakcji hydrolizy (w formie jonowej) zachodzące w roztworach badanych soli. Jaki odczyn powinny wykazywać te sole? Wnioski porównać z wynikami uzyskanymi w doświadczeniu. Proszę sformułować wnioski.

1.4. Badanie właściwości roztworów buforowych.

a) Do próbówki wlej około 2 cm^3 buforu fosforanowego o $\text{pH} = 7,0$ (zawierającego dwuwodorofosforan potasu o stężeniu $0,12\text{ M}$ i jednowodorofosforan sodu o stężeniu $0,08\text{ M}$), do drugiej próbówki około 2 cm^3 wody destylowanej o odczynie obojętnym. Do obu próbek dodaj po 2 krople roztworu błękitu bromotymolowego jako wskaźnika. Zanotuj barwę otrzymanych roztworów. Następnie do obu próbek dodawaj kroplami kwasu solnego o stężeniu $0,1\text{ M}$ aż do uzyskania zmiany zabarwienia badanych roztworów. Zanotuj liczbę dodanych kropeł HCl w obu przypadkach.

b) Analogiczne doświadczenie przeprowadź używając zamiast kwasu solnego roztworu wodorotlenku sodu o stężeniu $0,1\text{ M}$.

Na podstawie odpowiednich równań reakcji wyjaśnij zasadę działania roztworu buforowego. Sformułuj wnioski.